

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Regula Morum. Sive Dictamen Conscientiæ

**Babenstuber, Ludwig
Reichlin, Alphons
Hepper, Johann Baptist**

Salisburgi, 1697

§. II. An Minister Sacramenti, vel recipiens Sacramentum licitè sequatur
seuentiam probabilem minùs tutam relicta tutiori?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39970

habere jus certum præcipiendi non solum ea, quæ sunt certò licita, sed etiam illa omnia, quæ non sunt certò illicita: altera verò contendat, Superiorem habere jus certum præcipiendi ea tantum, quæ sunt certò licita.

XI. Subditus probabiliter existimans, Superiorem non esse legitimum eò, quòd opinetur non esse legitime electum, & confirmatum, tenetur præcipienti obedire. Idem dicendum est, quando est utrimque probabile, an res præcepta excedat potestatem, vel jurisdictionem Superioris. Sanchez. 6. in Decal. c. 3. n. 29. Ratio est: quia Superior (ut supp.) est in legitima possessione Superioratus: ergo tamdiù reputandus est legitimus Superior, quamdiù oppositum non est certum: ergo non est æquum, ut subditus credat, ipsum non legitime præcipere, seque ab obligatione parendi esse solutum. Nihilominus etiam contraria sententia probabilis est, quam aliis relatis tenet Castrop. n. 8. Ratio est: quia tunc possessio præcipiendi non est certa, sed solum probabilis propter sententiam probabilem subditi. Atqui dum jus & possessio præcipiendi est solum probabilis, subditus, licet possit, non tenetur obedire: velut ostendimus n. 9. & 10. ergo.

§. II.

An Minister Sacramenti, vel recipiens Sacramentum licite sequatur sententiam probabilem minus tutam relictam tutiori?

SUMMARIUM.

12. *Quæ sit sententia tutior, & minus tuta?* 13. *Circa essentialia Sacramenti minister tenetur sequi sententiam tutiorem.* 14. *Id tamen intelligendum est extra casum necessitatis.* 15. *Depellitur instantia.* 16. *Minister extra necessitatem sequens sententiam minus tutam circa essentialia Sacramentorum peccat mortaliter.* 17. *Etiã recipiens Sa-*
cra-

cramentum debet sequi sententiam tutiorem. 18. 19. Solvitur duplex objectio. 20. Confessario non licet absolvere cum jurisdictione merè probabili. 21. An Ecclesia suppleat defectum jurisdictionis in casu opinionis probabilis de ipsa?

XII. **I**lla opinio hic dicitur minùs tuta, quæ Sacramentum exponit periculo frustrationis, vel invaliditatis: tutior e contra dicitur, quæ Sacramentum non exponit tali periculo. v. g. opinio asserens, Baptismum collatum in lixivio esse validum, est minùs tuta. quia dum non est certum, Baptismum in ejusmodi materia collatum esse validum, periculum est, ne, si conferatur, invalidè conferatur. Opinio verò asserens, Baptismum collatum in lixivio non esse validum, est tutior. quia, si quis secundùm hanc operatur, nullum creat periculum valori Sacramenti, ut est clarissimum. Hoc animadverso, sit

XIII. Corollarium VII. Quando opiniones versantur circa essentialia Sacramenti, non licet ministro relicta tutiori sequi probabilem minùs tutam, sed tenetur sequi tutiorem. Ita communis DD. præsertim hodie post decretum Innocentij XI. 1679, die 2. Martij editum. Ratio ex dictis artic. *preced.* §. 2. n. 19. est: quia sententia probabilis minùs tuta hic non est practicè probabilis: ergo tenemur sequi tutiorem. *conseq.* patet. Ant. prob. sententia exponens Sacramentum periculo invaliditatis non est practicè probabilis: sed sententia probabilis minùs tuta exponit Sacramentum periculo invaliditatis; ut constat: ergo non est practicè probabilis. mai. prob. nulla sententia contraria certæ legis obligationi est practicè probabilis: sed sententia exponens Sacramentum periculo invaliditatis est contraria certæ legis obligationi; ergo non est practicè probabilis. mai. est clara. mi. prob. nam in primis est certa lex religionis, qua jubemur sancta tractare sanctè, & in re tanti momenti operari secundùm institutionem Christi, adeoque

cavere periculum eam frustrandi. Deinde est certa lex charitatis, qua tenemur vitare damnum proximi non minus Spirituale, quam temporale. Demum est certa lex justitiæ, saltem respectu illius, qui est minister ex officio, ne invalidè, & cum periculo frustrationis fidelibus administraretur Sacramentum. Atqui sententia probabilis minus tuta his omnibus est contraria; ergo. Et hæc doctrina præsent. Coroll. intelligenda est extra casum necessitatis, & quando sententia tutior est practicu possibilis. Secus enim locum habet

XIV. Corollarium VIII. Dum urget necessitas, & tutior sententia non potest deduci in praxim, minister licitè sequitur sententiam probabilem minus tutam. v.g. quando infans est in articulo mortis, & non adest aqua certò naturalis, est tamen in promptu lixivium, Baptizandus est infans in lixivio sub conditione, ut, si fortè materia sit valida, consequatur vitam æternam. Est communis & certa sententia. Ratio est: tum, quia salus animæ, quæ est finis Sacramenti ceu medij, præferri tunc debet valori Sacramenti, nam finis est principalior, quam media, tum, quia reverentiæ Sacramenti satis cavetur per adjectionem conditionis. Imò (ut rectè advertit Cardenas in *Crisi dissert. 2. cap. 1. num. 5.*) ipsa necessitas aufert omnem irreverentiam. Sic procul dubio loqui sacerdotem inter celebrandum est irreverentia: at urgente necessitate, ut quid postulet requisitum ad sacrificium, cessat omnis irreverentia, si loquatur. Similiter currere in templo est irreverentia, at quando ferociens taurus, vel ursus irrumpit, salutem in pedibus quærere non est irreverentia.

XV. Dices. Confessarius probabiliter existimans, pœnitentem esse verè contritum, vel attritum, eum licitè absolvit, atque adeò licitè sequitur hanc suam opinionem probabilem de dispositione pœnitentis. Modò sic: hæc opinio versatur circa sub-
sta

stantiam Sacramenti; quia versatur circa dolorem, qui est pars essentialis illius. Est insuper minùs tuta: quia exponit Sacramentum periculo frustrationis, si enim esset à parte rei falsa, pœnitens absolveretur invalidè. Atqui hanc opinionem minister licitè sequitur etiam extra casum necessitatis: ergo licitè sequitur opinionem probabilem minùs tutam in administratione Sacramenti extra casum necessitatis. Respond. ad formam argumenti conc. mai. ejùsque probatione dist. mi. hanc opinionem minister licitè sequitur non relicta tutiori conc. relicta tutiori neg. mi. & dist. conseq. ergo licitè sequitur opinionem probabilem minùs tutam &c. non relicta tutiori conc. relicta tutiori, neg. conseq. Quando sententia tutior circa dispositionem pœnitentis non est electu possibilis, non peccat minister, si in administratione Sacramenti pœnitentiæ sequatur probabilem minùs tutam etiam extra casum necessitatis: veluti comprobatur praxis Ecclesiæ: quia tunc non relinquit sententiam tutiorem. Neque enim dicimur relinquere, quod est impossibile, sed quod est in nostra potestate, & quod possumus eligere; atqui non est semper in potestate Confessarij eligere sententiam tutiorem circa dispositionem pœnitentis. Quia de hac ut plurimum habere potest cognitionem solum probabilem, ex asseveratione videlicet pœnitentis, & alijs signis externis fallibilibus. Et sanè si teneretur amplecti sententiam tutiorem, vix unquam absolutè posset absolvere: cum ferè nunquam possit esse certus de sufficienti dispositione pœnitentis.

XVI. Corollarium. IX. Peccat mortaliter primo, qui extra necessitatem confert Baptismum in lixivio, cerevisia, aqua rosacea, vel ex sale resoluta. Secundo, qui baptizat infantem in digito, vel alia parte corporis minima; vel in solis capillis; vel circumdatum pelle secundina. Tertio, qui baptizat in hac forma: *ego te baptizo in nomine Christi*; vel: *ego te baptizo in nomine Ge-*

Bb 3

nitoris,

nioris, & Geniti, & procedentis ab utroque. Quarto, qui ministrat Sacramentum Confirmationis sine balsamo. Quinto, qui consecrat in alio pane, quam triticeo; vel in vino congelato, dum est congelatum. Sexto, qui in consecratione calicis solum utitur his verbis: *hic est calix sanguinis mei*, cæteris omissis. Ratio est: quia omnes sententiæ, quæ asserunt, his modis valide confici ea Sacramenta, sunt minus tutæ suis oppositis, & solum speculative probabiles, atque adeo extra casum necessitatis impracticabiles propter rationes in num. 13. adductas. Lege Joan. de Cardenas *loc. cit. c. 5. à n. 42.*

XVII. Corollarium X. Etiam recipiens Sacramentum, quando sententiæ versantur circa valorem illius, tenetur sequi tutiorem relicta probabili minus tuta. Suarez *tomo 4. in 3. part. disp. 27. sect. 6.* quem cum alijs multis sequitur Cardenas *c. 4. à n. 28.* Ratio est: minister in administratione Sacramenti tenetur sequi sententiam tutiorem relicta probabili minus tuta, ut hætenus vidimus: ergo etiam recipiens Sacramentum consequ. prob. ideò tenetur minister, quia sequendò minus tutam exponit Sacramentum periculo invaliditatis, quod extra necessitatem, & quando tutior est practicabilis, omnino est illicitum. Sed etiam recipiens sequendò probabilem minus tutam exponit Sacramentum simili periculo; ergo etiam recipiens tenetur sequi sententiam tutiorem relicta probabili minus tuta.

XVIII. Obijcies primo. Sententia asserens, ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ sufficere attritionem etiam cognitam ut talem, est minus tuta, quam sententia requirens contritionem perfectam: pariter sententia docens, non esse obligationem explicandi circumstantias merè aggravantes in confessione est minus tuta, quam opposita, & tamen quis solum attritus, aut non confessus circumstantias merè aggravantes licitè recipit Sacramentum

tum Pœnitentiæ, ut omnes fatentur: ergo recipiens Sacramentum licitè sequitur sententiam probabilem minùs tutam relicta tutiori. Respond. eam sententiam, quæ asserit, attritionem sufficere ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, esse omninò certam, veluti clarè habetur ex definitione Concilij Trid. *sess. 14. c. 4.* ubi de attritione ponuntiat, illam, *quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se perducere peccatorem ad justificationem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento impetrandam disponere.* Docet id etiam Suarez cum pluribus alijs relatus à Paulino Berti in additionibus ad clau. reg. Sayri post c. 7. l. 1. unde ea sententia non est minùs tuta quàm opposita, loquendò adversativè; quia non exponit Sacramentum ulli periculo invaliditatis: sed solum comparativè. Illa potrò opinio, quæ requirit attritionem cognitam ut contritionem, non requirit ad validè, sed ad licitè recipiendum Sacramentum Pœnitentiæ. Similiter sententia requirens explicationem circumstantiarum merè aggravantium non versatur circa valorem Sacramenti. nam si quis ex oblivione naturali, vel ignorantia invincibili taceat ejusmodi circumstantias, validè confitetur, non minùs, quàm oblitus confiteri unum peccatum mortale, si reliqua confiteatur: quod verum non esset, si expressio earum circumstantiarum esset de valore Sacramenti.

XIX. Obijcies Secundo. Minister magis obligatur procurare valorem Sacramenti, quàm recipiens: ergo non sequitur, si peccet minister in ejus administratione, etiam peccaturum recipientem. Ant. prob. nam Sacramenta sunt instituta in favorem recipientium, non ministrantium: ergo recipientes possunt licitè cedere hoc favore, non autem potest minister minùs accuratum se gerere in ejus dispensatione. Confirm. Minister quoad essentialia requisita ad Sacramentum, materiam videlicet, formam, & intentionem, non habet ullam difficultatem practicandi ser-

tenti-

sententiam certam, vel tutiorem; potest autem recipiens habere circa illa maximam difficultatem: v. g. pœnitens circa elicientiam doloris, integritatem confessionis &c. Ergo licet minister rationally obligari possit ad praxim sententiæ tutioris, non tamen potest sic obligari recipiens. Respond. ad object. omisso Ant. neg. conseq. nam etiam Religiosus magis obligatur servare castitatem, quam secularis: uterque tamen peccat, si eam violet, iste quidem minùs; at ille magis. Ad probat. Ant. omisso Ant. neg. recipientem posse cedere favore Sacramenti ex hypothese, quòd velit recipere Sacramentum. Nam eo ipso, quòd velit recipere Eucharistiam v. g. censetur etiam velle augmentum gratiæ (in quo consistit ejus favor) quòd confert ex opere operato. Neque enim favores, qui proveniunt fidelibus ex receptione Sacramentorum, sunt instar favorum humanorum, qui etiam præstitis ad sui imperationem necessarijs obsequijs vel acceptari possunt, vel recusari. Accedit, quòd Christus Sacramenta instituerit ad communicandum fidelibus fructum suæ passionis: ergo fideles eo ipso, quòd velint suscipere Sacramenta, graviter peccant contra institutionem, & intentionem Christi, quando illam ex sua parte exponunt periculo frustrationis. Ad Confirm. dico, difficultatem practicandi sententiam certam, vel tutiorem ex parte recipientis, si qua occurrat, vel non esse tam magnam, ut eum excuset à tali praxi; vel non esse circa valorem Sacramenti; vel non esse majorem illâ, quam ex sua parte in multis casibus pati potest minister.

XX. Corollarium XI. Sacerdos habens jurisdictionem solùm probabilem non absolvit licitè. Ratio est: qui absolvi cum jurisdictione solùm probabili, exponit Sacramentum periculo invaliditatis: ergo non absolvit, licitè. conseq. constat: quia Sacramentum exponere tali periculo non est licitum. Ant. prob. nam si opinio, qua probabiliter existimat, se habere jurisdictionem, à parte

parte rei sit falsa, absolvit sine jurisdictione: ergo absolvit invalidè. Atqui non est securus, ne illa opinio sit reipsa falsa, & neque aliunde est certus de jurisdictione: sicut supponitur; ergo. Cardenas *dissert. cit. c. 6. a. 3. n. 137.*

XXI. Corollarium XII. Quando Sacerdos habet opinionem verè probabilem, & quam ut talem communiter recipiunt sapientes, circa jurisdictionem, unàque titulum putativum à legitimo Superiore collatum, tunc licitè absolvit. Ratio est: quia sacerdos ex tali opinione potest formare certam Conscientiam de honestate absolutionis ita discurrendo: opinio verè probabilis, qua modò existimo, me habere jurisdictionem, vel est à parte rei vera, vel falsa? si vera: Sacramentum non expono periculo; quia absolvo validè. Si falsa: tunc est error communis tam doctis, qui hanc opinionem admittunt ut veram; tam indoctis, qui, quod docti asserunt, credunt. Atqui in errore communi, si accedat insuper titulus putativus, Ecclesia certissimè supplet defectum jurisdictionis; veluti docent communiter D. D. apud Joan. de Cardenas, *a. 6. n. 160. & seq.* ergo certissimum est, me habere jurisdictionem: ergo certissimum est, me ex hoc capite licitè, & validè absolvere.

§. III.

*Quam Sententiam sequi teneatur Medicus, vel
Chirurgus?*

SUMMARIUM.

22. *Medicus, vel Chirurgus tenetur agrotò adhibere medicinam certam, si possit.* 23. *Si non possit, tenetur adhibere probabilem.* 24. *An liceat Medico experiri in agrotò vim pharmaci dubij?* 25. *Quid, si salus patientis sit penitus desperata?* 26. *Ex medicinis probabilibus adhibende sunt probabiliores.* 27. *Caute pro illis, qui adsunt agrotis.*